

ЗБЕРЕЖЕМО ПРИРОДУ ДЛЯ МАЙБУТНІХ ПОКОЛІНЬ!

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИРОДНИЙ ПАРК "ВИЖНИЦЬКИЙ"

№1 (43) січень-березень, 2026 рік

ВИЖНИЧЧИНА ТУРИСТИЧНА:

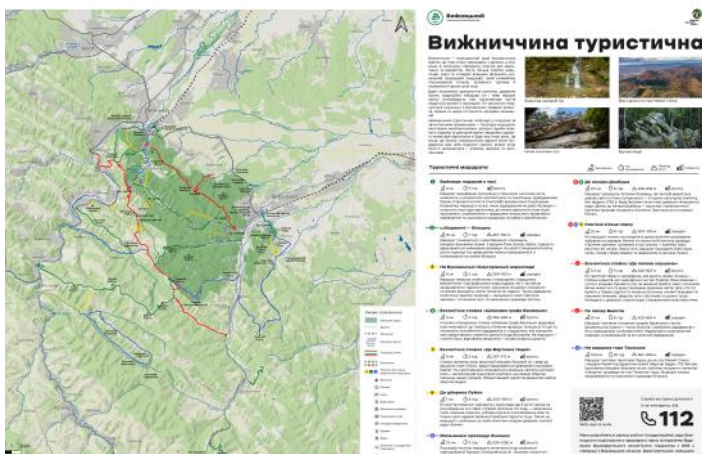
МАПА НОВИХ ВІДКРИТТІВ І МОЖЛИВОСТЕЙ

Спільна мета розвитку регіону об'єднала працівників Парку, надавачів туристичних послуг та представників зацікавлених громад під час засідання Координаційної ради, яке відбулося 24 лютого 2026 року.

В ході зустрічі презентовано новий продукт – туристичну мапу «Вижниччина туристична». Над її створенням працювали фахівці Парку спільно з представниками сусідніх громад та партнерами, а представили її Сергій Підмогильний та Катерина Сахневич з Франкфуртського зоологічного товариства в Україні, яке вже не один рік підтримує розвиток природоохоронних і туристичних ініціатив у регіоні. Цей проект став ще одним кроком до системного розвитку туристичної інфраструктури регіону та популяризації природної й культурної спадщини краю.

Нова мапа це не проста схема місцевості, а сучасний інструмент для мандрівників, який стане надійним провідником у світі карпатської природи.

Продовження на ст. 2

УРОЧИЩЕ ЛУЖКИ:

ПРОСТІР ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ СИЛ

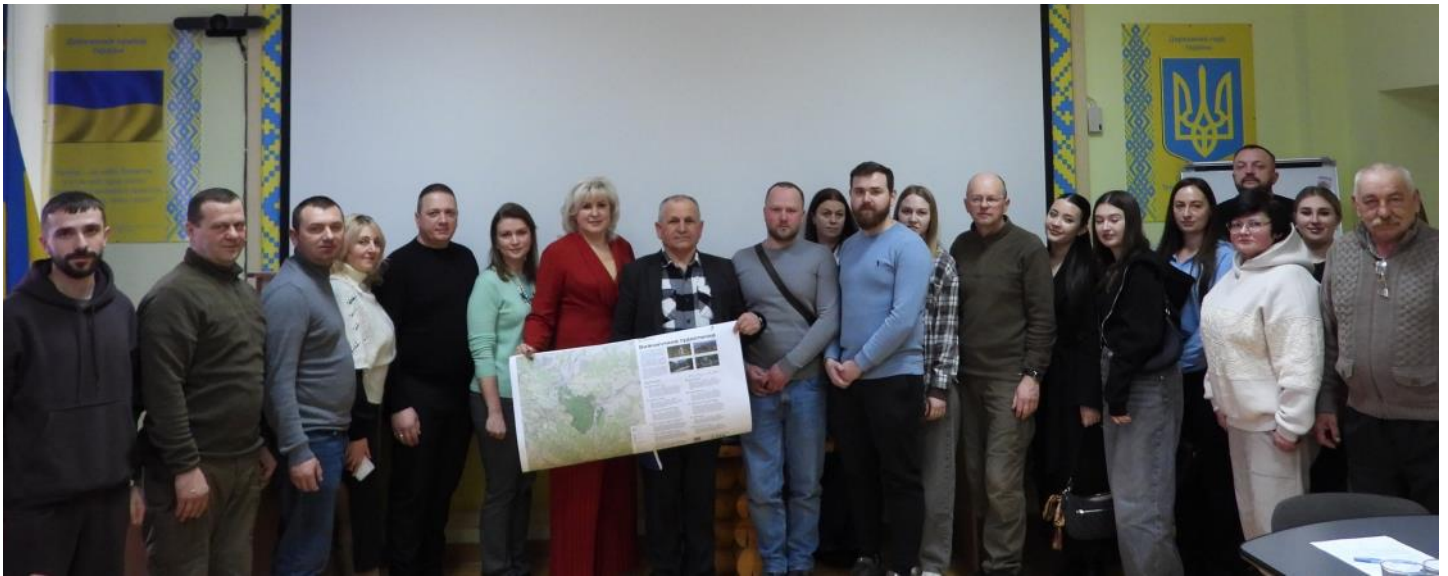
Урочище Лужки на території НПП «Вижницький» вже традиційно стало особливим простором відновлення, внутрішнього спокою та щирої підтримки. Це місце, де тиша лісу, чисте повітря і неквапливий ритм природи допомагають хоча б на мить відпустити тривоги й відчутти гармонію. Саме тут відбувся захід іпотерапії для військовослужбовців і ветеранів, які проходять реабілітацію в КНП «Вашківецька міська лікарня реабілітації та паліативної допомоги з поліклінічним відділенням».

Захід відбувся за участі представників ГО «Захист Держави», психолога Центру життєстійкості при КНП «Центр надання соціальних послуг Вижницької міської ради» та Вижницької громади.

Продовження на ст. 4

Читайте у номері

Вижниччина туристична: мапа нових відкриттів	1
Урочище Лужки: простір для відновлення сил	1
Підвищуємо ефективність управління територією	3
Моніторинг зимової активності диких ссавців ...	5
Антропогенний вплив — ключовий чинник змін у природному середовищі	6
Історія Вижниччини	8
Роль освітніх заходів у підтримці популяції зимуючих птахів	10
Від нашого саджанця до вашого саду	11
Falcon's Eye	12

Початок на ст. 1

Вона допоможе легко зорієнтуватися серед природних локацій, обрати цікаві маршрути різної складності, відкрити для себе маловідомі, але надзвичайно мальовничі місця, рекреаційні пункти, оглядові майданчики, водоспади, лісові стежки та пізнати туристичні родзинки Вижниччини.

Окрему увагу приділено можливості використання електронного квитка та QR-коду, який дозволить отримувати додаткову інформацію онлайн. Це робить

мапу інформативною та максимально зручною для сучасного туриста, який цінує швидкий доступ до даних.

У засіданні взяли участь очно та дистанційно представники турфірм, суб'єкти туристичного господарювання, партнери та зацікавлені сторони, з якими було обговорено перспективи розвитку туристичної інфраструктури, можливості розширення співпраці та формування спільних туристичних продуктів.

Надавачі туристичних послуг активно долучилися до обговорення, поділилися практичним досвідом і внесли свої пропозиції щодо покращення маршрутів, підвищення якості сервісу та адаптації пропозицій до потреб сучасного туриста.

Важливим аспектом зустрічі стало обговорення партнерства. Учасники дійшли згоди, що лише через тісну співпрацю між усіма зацікавленими сторонами можна досягти відчутних результатів та підвищити туристичну привабливість регіону.

Попереду – новий туристичний сезон, нові можливості та нові виклики. Але вже сьогодні зрозуміло, що Вижниччина має все необхідне, щоб стати місцем, куди хочеться приїжджати знову і знову за тишею лісів, чистим повітрям, широкою гостинністю та справжніми емоціями. І кожен крок, зроблений у партнерстві, наближає нас до цієї мети.

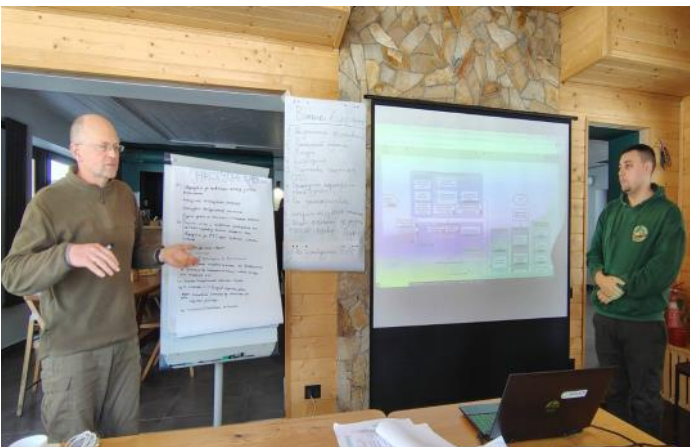
*Нач. відділу еколого-освітньої роботи
Зоя ПАВЛЮК-ПЯТУНІНА*

ПІДВИЩУЄМО ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ТЕРИТОРІЄЮ

Протягом 11–13 лютого 2026 року працівники національного природного парку «Вижницький», разом із представниками інших природно-заповідних територій Карпат, взяли активну участь у триденному семінарі з моніторингу впровадження розроблених планів управління, організованому Франкфуртським зоологічним товариством в Україні // FZS Ukraine.

У серці Чорногори – у гірській хатині «Білий Слон Гаджина», посеред засніжених гір, учасники працювали над тим, щоб на практиці застосувати принципи адаптивного управління природоохоронними територіями та оцінювати ефективність запланованих заходів за допомогою сучасного програмного забезпечення MIRADI, що успішно використовується у більш ніж 150 країнах світу.

Франкфуртське зоологічне товариство вже кілька років працює над розробкою

Планів управління для карпатських національних парків і заповідників. Ці стратегічні документи розробляються на 10 років і наразі охоплюють 11 територій, ще один план перебуває у процесі підготовки. Для розробки застосовується методика Open Standards for the Practice of Conservation (Відкриті стандарти практики охорони природи), адаптована до українського законодавства.

Семінар мав практичний і навчальний характер. Учасники у робочих групах опрацьовували приклади: від постановки мети та планування заходів до моніторингу їх ефективності та адаптації.

Завдяки семінару учасники змогли закріпити теоретичні знання, освоїти практичні навички роботи із MIRADI та обмінятися досвідом між різними природоохоронними установами Карпат.

Програмне забезпечення MIRADI допомагає систематизувати дані, проводити ґрунтовний аналіз і корегувати плани у реальному часі. Хоча всі кроки адаптивного управління можна реалізувати навіть у звичайних таблицях, MIRADI забезпечує зручність, наочність і зосередженість саме на досягненні результату, а не на формальному виконанні активностей.

Щира подяка Франкфуртському зоологічному товариству за організовану дружню та професійну атмосферу, а також за теоретичні і практичні навички, які були здобуті під час семінару.

*Заступник директора з наукової роботи
Віталій СТРАТІЙ*

Продовження на ст. 2.

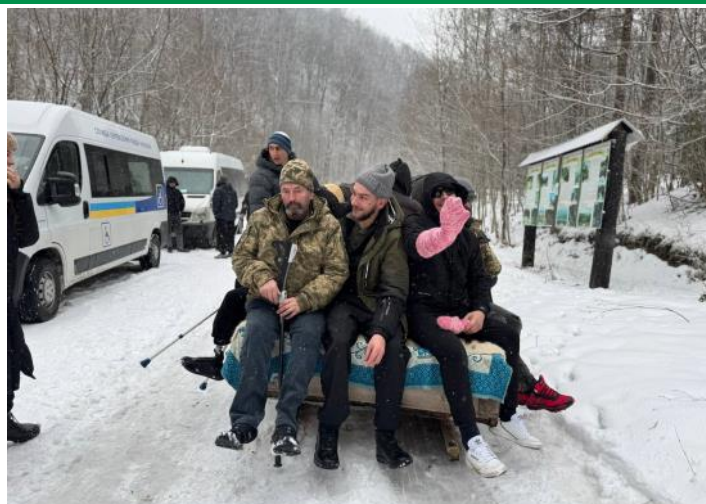
Програма заходу була побудована так, щоб поєднати фізичне розвантаження з емоційним відновленням. Прогулянки мальовничими стежками урочища, спілкування з кіньми та перебування на природі створили особливу атмосферу довіри й безпеки.

Іпотерапія, як один із ефективних методів реабілітації, допомагає не лише покращити фізичний стан, а й сприяє зниженню рівня тривожності, відновленню емоційної рівноваги та налагодженню внутрішнього контакту із собою. Контакт з кіньми – чуйними та

спокійними тваринами, які відчувають емоційний стан людини, дарує відчуття довіри, тепла і прийняття без слів. Для багатьох учасників саме ці моменти стали найбільш зворушливими та запам'яталися надовго.

На завершення всі зібралися разом за горнятком гарячого чаю. У невимушеній

атмосфері продовжилося спілкування, звучали щирі розмови, жарти та слова вдячності.

Перебування серед природи, тиша карпатського лісу, підтримка однодумців і щира атмосфера взаєморозуміння допомогли учасникам знизити напругу, відновити внутрішній баланс і відчути ресурс для подальшого відновлення.

Такі заходи – це не лише відпочинок. Це

відновлення довіри до світу, до людей, до себе. Це маленькі кроки, які з часом складаються у великий шлях повернення до повноцінного життя.

Природа, людяність, підтримка і щире спілкування – це ті невидимі, але надзвичайно важливі ресурси, які допомагають відновлювати сили, знаходити внутрішню рівновагу, відкривати нові життєві орієнтири навіть після найважчих випробувань і рухатися вперед.

*Нач. відділу еколого-освітньої роботи
Зоя ПАВЛЮК-ПЯТУНІНА*

МОНІТОРИНГ ЗИМОВОЇ АКТИВНОСТІ ДИКИХ ССАВЦІВ У НАЦІОНАЛЬНОМУ ПРИРОДНОМУ ПАРКУ «ВИЖНИЦЬКИЙ»

Збереження біорізноманіття в гірських екосистемах Карпат є одним із пріоритетних завдань національного природного парку «Вижницький». Одним із ключових аспектів охорони фауни є систематичне спостереження за дикими ссавцями, що дозволяє оцінити чисельність популяцій, їх просторове розміщення та особливості поведінки в природному середовищі. Особливо цінними є дані зимового періоду, коли доступність природних ресурсів обмежена, а активність тварин відображає адаптаційні механізми виживання.

У межах зимового моніторингу диких ссавців застосовуються сучасні методи дистанційного спостереження за допомогою фотопасток. Ця технологія дозволяє фіксувати присутність і поведінку тварин без прямого контакту, що зменшує стрес і виключає вплив людини на природну поведінку.

Фотопастки розташовуються в стратегічних ділянках парку, включаючи місця з високою щільністю кормової бази та маршрути міграції тварин. Зібрані світлини дають змогу визначити види, зафіксувати сезонні зміни активності та просторову структуру популяцій.

Дані, отримані за допомогою фотопасток, є важливими для оцінки чисельності та розподілу ключових видів ссавців у зимовий період, виявлення змін у поведінці, що можуть бути пов'язані з кліматичними умовами або антропогенним впливом, а також для планування заходів із охорони природи та управління

природними ресурсами парку, включаючи охорону середовища існування та мінімізацію негативного впливу людської діяльності.

Попередні результати зимового моніторингу показують, що низка видів лісової фауни, зберігають певну активність за мінусових температур. На світлинах зафіксовано постійних мешканців карпатських лісів: оленів, косуль, кабанів, лисиць та інших. Спостереження також дозволяють оцінювати інтенсивність руху тварин, їхні місця денного та нічного перебування, а також взаємодії між видами.

Ця діяльність реалізується у тісній співпраці з Франкфуртським зоологічним товариством в Україні. Спільні зусилля дозволяють поєднувати міжнародний досвід використання фотопасток із локальними умовами Карпат, що підвищує якість збору даних та точність наукового аналізу.

У підсумку, моніторинг зимової активності диких ссавців у НПП «Вижницький» підтверджує важливість застосування дистанційних методів спостереження для оцінки популяцій, їх просторової динаміки та поведінкових особливостей. Отримані дані слугують надійною основою для ефективного управління природними ресурсами, планування охоронних заходів та підтримки високого рівня біорізноманіття в Карпатах.

*Начальник науково-дослідного відділу
Руслан САМІГУЛІН*

АНТРОПОГЕННИЙ ВПЛИВ – КЛЮЧОВИЙ ЧИННИК ЗМІН У ПРИРОДНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Сучасний стан природного середовища значною мірою визначається антропогенним впливом – діяльністю людини, яка дедалі активніше втручається в природні процеси. Забруднення довкілля, неконтрольована вирубка лісів, випалювання рослинності та використання техніки поза дорогами – усе це призводить до поступової деградації екосистем.

Особливо гостро ці проблеми проявляються на територіях природно-заповідного фонду. Національні парки створені з метою збереження унікальних природних комплексів, біорізноманіття та підтримання екологічної рівноваги. Однак навіть тут вплив людини залишається суттєвим і часто – руйнівним.

Пожежі завдають значного негативного впливу на природні екосистеми, а на територіях природно-заповідного фонду цей вплив є ще більш критичним, адже тут зосереджені унікальні та часто вразливі природні комплекси.

У більшості випадків пожежі в природних парках мають антропогенне походження, тобто спричинені діяльністю людини. Найпоширеніші причини: необережне поводження з вогнем – залишені багаття, недопалки, використання відкритого вогню у заборонених місцях; випалювання сухої трави та листя – один з найнебезпечніших задумів, який швидко виходить з-під контролю; навмисні підпали; техногенні фактори – іскри від техніки, обриви електропередач і т.д. Рідше причиною пожеж стають природні фактори, такі як

блискавки в посушливий період.

Основні наслідки пожеж:

- ✓ знищення рідкісних і червонокнижних видів рослин;
- ✓ загибель диких тварин, птахів, комах;
- ✓ руйнування біотопів (природних середовищ існування);
- ✓ деградація та виснаження ґрунтів;
- ✓ порушення водного балансу території;
- ✓ зниження біорізноманіття;
- ✓ погіршення якості складу повітря через вплив продуктів горіння на нього;
- ✓ порушення природних процесів відновлення;
- ✓ ризик зростання ерозії ґрунтів і зсувів;
- ✓ втрата природоохоронної, рекреаційної цінності.

Пожежі – це серйозна екологічна проблема, яка найчастіше виникає через людську недбалість. Збереження природи залежить від свідомості кожного з нас. Дотримання простих правил може врятувати тисячі гектарів лісу та життя його мешканців.

Що робити при виникненні пожежі?

- негайно повідомляйте ДСНС за номером телефону 101 (або адміністрацію Парку).
- Не панікуйте!
- Якщо вогонь невеликий – спробуйте загасити його водою, землею чи гілками.
- При загрозі поширення – негайно залиште небезпечну територію.
- Рухайтеся проти вітру, уникаючи диму та вогню.
- Не повертайтеся в зону пожежі.

Одним із найбільш поширених і водночас недооцінених факторів негативного впливу є використання мототранспорту – мотоциклів, квадроциклів та позашляховиків на території природно-заповідного фонду.

Пам'ятайте! Проїзд будь-якої мототехніки на території природно-заповідного фонду – суворо заборонено!

Використання такої техніки в природоохоронних зонах має комплексний вплив на довкілля, а саме:

- ✓ руйнування ґрунтового покриву – колеса пошкоджують верхній шар ґрунту, утворюють колії, ущільнюють землю, що порушує структуру та знижує здатність до відновлення;
- ✓ посилення ерозійних процесів – особливо в гірських районах рух техніки сприяє змиванню ґрунтів, утворення ярів та навіть зсувам, що є серйозною загрозою для природних ландшафтів;
- ✓ знищення рослинності – транспорт буквально витоптує трав'яний покрив, пошкоджує молоді рослини та кореневу систему, що призводить до деградації рослинних угруповань;
- ✓ порушення середовищ існування тварин – шум і рух техніки лякають диких тварин, змушуючи їх залишати свої місця проживання, порушують періоди розмноження та спокою.

Нагадуємо! Період тиші в лісах України триває з 1 квітня по 15 червня!

- ✓ загибель дрібних тварин та комах, адже під колесами гине велика кількість безхребетних, а також дрібні хребетні

тварини, які не встигають уникнути небезпеки

- ✓ забруднення довкілля: викиди вихлопних газів, витоки пального мастил негативно впливають на ґрунт, воду, повітря, а також можуть спричинити загорання і, як наслідок виникнення пожеж, особливо в пожежонебезпечний період.

Відпочинок на природі не повинен шкодити їй!

Щороку відвідувачі залишають на території національного парку значну кількість сміття. Особливо проблема засмічення постає у весняно-літній період, коли зростає кількість відвідувачів під час відпочинку на природі. Наслідки забруднення території сміттям незворотні: небезпека для тварин (поїдання сміття або травмування), погіршення природного

вигляду ландшафтів, тривалий період розкладання (пластик – сотні років), забруднення води і ґрунту.

Антропогенний вплив є одним із ключових чинників змін у природному середовищі, і саме від рівня екологічної свідомості людини залежить збереження унікальних природних територій.

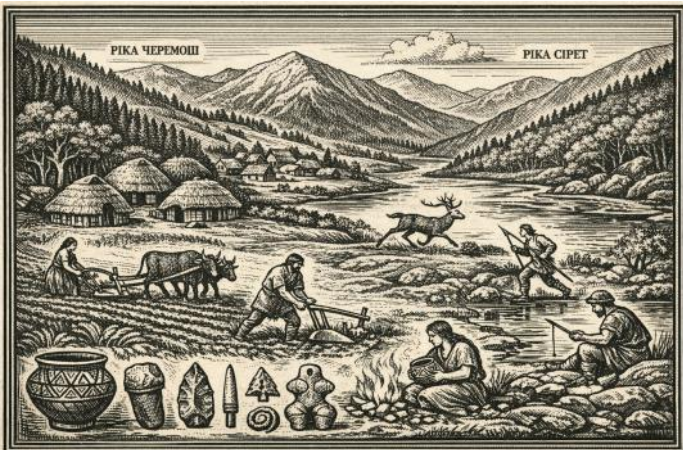
Дотримання встановлених правил, повага до природи та усвідомлення наслідків власних дій є необхідною умовою збереження територій природно-заповідного фонду для майбутніх поколінь.

Збереження природи – спільна відповідальність!

*Начальник відділу держохорони ПЗФ
Дмитро БЕРНИК*

ІСТОРІЯ ВИЖНИЧЧИНИ

Місто Вижниця – один із тих куточків Буковини, де історія не просто збереглася в архівах, а живе у природі, легендах і пам'яті людей. Тут, у передгір'ї Карпат і стрімких вод Черемошу, переплелися сліди давніх культур, вірувань і народів, що впродовж тисячоліть залишали свій слід на цій землі. Вижниця постає не лише як географічна точка на мапі, а як частина великої історичної і духовної спадщини Буковини.

Заселення цих територій сягає часів трипільської культури (IV-II тис. до н.е.). Місцеве населення займалося землеробством, скотарством, полюванням і рибальством. Про це свідчать археологічні знахідки – знаряддя праці, виявлені в селах Іспас, Мілієве, Кобаки, Банілів і Замостя.

Упродовж століть через ці землі проходили різні народи – від найдавніших часів до періоду Великого переселення. Проте культурна тяглість не переривалася ще від трипільської доби. Особливо виразно це відчутно в міфології гуцулів – мешканців Буковинських Карпат.

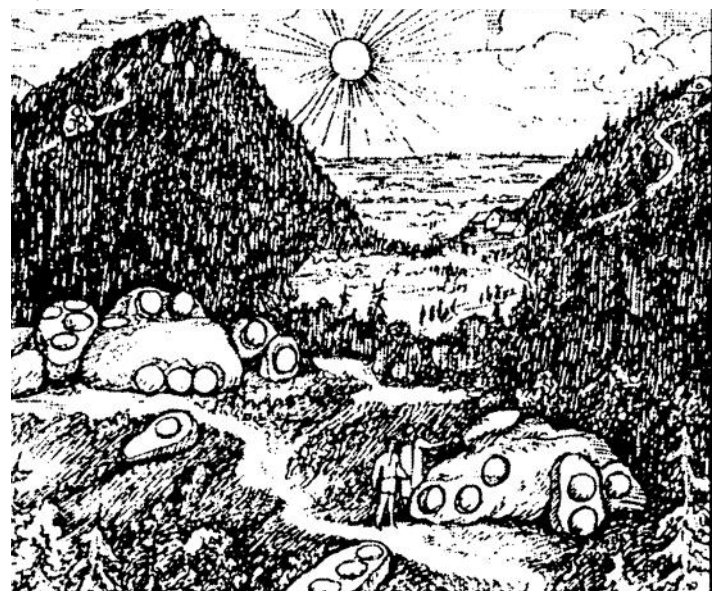
Цю особливість свого часу тонко відчув український письменник Михайло Коцюбинський, перебуваючи в Івана Франка у Криворівні. Вражений красою Карпат і духовним світом гуцулів, він створив повість «Тіні забутих предків», у якій природа постає одухотвореною, невід'ємною частиною людського життя. Давні вірування гуцулів мають глибоке коріння і перегукуються з уявленнями праукраїнців дохристиянської доби.

Першими відомими народами, що заселяли ці землі, були гети, про яких згадували ще античні автори – Гомер і Геродот. Поряд із ними проживали даки. Відомим правителем дако-гетської держави був Бурбиста, за часів якого держава досягла найбільшої могутності.

У період найбільшої могутності дако-гетська держава налічувала до 200 тисяч воїнів і близько двох мільйонів населення. Гети вірили в Білобога (згодом – Дажбога), шанували богиню Ладу (покровительку шлюбу), Артеміду (богиню мисливства) та Купала. Як войовничий народ, вони плекали культ бога війни Ареса (Арея), вважаючи його верховним покровителем війська і краю. Особливе місце у їхніх віруваннях займав Зельм – волхв і віщун, який за життя був радником правителя, а після смерті був обожествлений.

Гети, які населяли Буковину до приходу слов'ян, були народом хоробрим, працьовитим, справедливим і глибоко віруючим. Можливо, саме від них ми успадкували витривалість, рішучість і прагнення до справедливості.

Археологічні дослідження свідчать, що перші людські стоянки з'явилися на цих територіях ще в добу палеоліту. З часом кількість поселень зростала, а пам'ять про давні часи збереглася в численних легендах і переказах, що пояснюють походження назв місцевостей і населених пунктів.

Одна з найдавніших письмових згадок про ці землі датується 1158 роком. За правління князя Ярослава Осмомисла тут було зведено укріплення – фортецю Городок-на-Черемоші. Біля неї височіли дві сторожові вежі, на яких несли службу вартові. У 1259 році на Буковину прийшли війська монголо-татар під проводом Бурундая і зруйнували укріплення, зокрема й Городок на Черемоші. Уціліла лише одна вежа, що, за переказами, дало нову назву поселенню – Вежниця.

Сьогодні важко однозначно встановити походження назви міста Вижниця. Існують різні версії: тут було багато вишневих садів (особливо в період молдавського панування), здавна виготовляли вози, існувала сторожова вежа (ймовірно, на місці сучасного стадіону «Черемош»), а також діяли ваги, на яких зважували віск і мед. Очевидно, назва міста могла сформуватися під впливом кількох чинників одночасно.

Чимало легенд, пов'язаних із Вижницею, записали Іван Франко та Юрій Федькович, які неодноразово бували в цих краях. Частина цих матеріалів, імовірно, зберігається в архівах і заслуговує на подальше дослідження та оприлюднення.

Найбільш поширеними є три легенди про походження назви міста.

За першою легендою – Возниця.

Близько 1349 року польський король Казимир III, завоювавши Галичину, вийшов із військом до правого берега Черемошу. Далі шлях пролягав через гори до Сірету, однак рух був ускладнений відсутністю доріг: вузькі стежки, якими

ходили лише звірі, не дозволяли перевозити провіант.

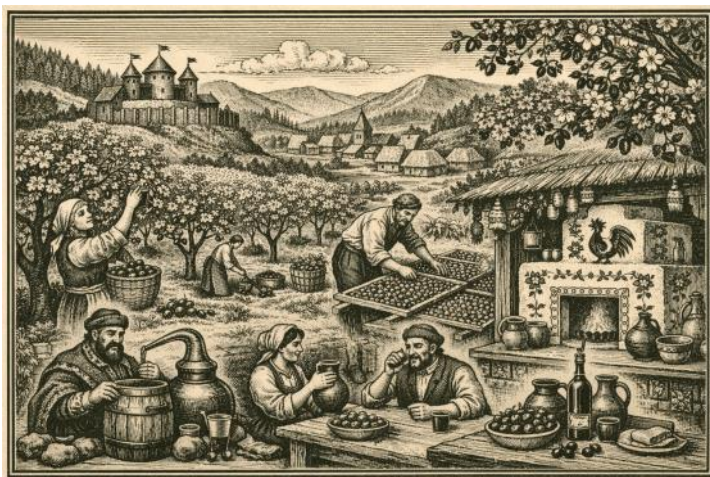
Військо змушене було зупинитися. Зваживши обставини, король повернув назад і знову вийшов до підніжжя гір, у долину Черемошу, де побачив невелике поселення. Тут і вирішили налагодити виготовлення спеціальних возів, пристосованих до гірських умов.

Навколо поселення звели сторожові вежі, а саме містечко назвали Возницею. Вози мали невеликі розміри, міцні колеса з металевими ободами та були зручними для пересування вузькими стежками. Кожен виріб мав клеймо майстра. Такі вози використовувалися протягом кількох століть і були відомі як «казимирові», або «панські».

Їх виготовляв майстер із королівського війська, який залишився жити в поселенні й працював тут до кінця свого життя.

За другою легендою – Вишниця.

Після переходу цих земель під владу Молдавського князівства місцевий воєвода, за переказами, наказав мешканцям розводити вишневі сади. Вишні добре прижилися, і з часом усе поселення потонуло у цвіті садів.

Мешканці почали виготовляти вишневі настоянки, сушити ягоди на узвар, а вишневий цвіт став поширеним орнаментом у хатньому розписі — поряд із традиційними зображеннями смерек і півнів. Відтак місто почали називати Вишницею. Далі буде...

*Заст. нач. відділу рекреації
Тамара ШЕГЕТА*

РОЛЬ ОСВІТНІХ ЗАХОДІВ У ПІДТРИМЦІ ПОПУЛЯЦІЙ ЗИМУЮЧИХ ПТАХІВ

Зимові місяці для птахів є складною порою через обмежену наявність природного корму та екстремальні погодні умови. На території Карпат і, зокрема, на території національного природного парку «Вижницький» більшість дрібних зимуючих видів птахів, таких як синиці, горобці, сойки та інші, потребують додаткової підгодівлі кормом у нелегкий період.

Маленькі беззахисні створіння взимку потерпають від холоду, але, насамперед, від голоду. Вони не в змозі відшукати собі під снігом природної поживи, а на її пошук та підтримання температури тіла, потрібно витратити дуже багато енергії. За статистикою – з десяти синиць виживають лише одиниці.

Екологічна акція «Наша допомога птахам», об'єднує небайдужих, які разом допомагають пернатим друзям пережити холодну пору. Цьогоріч до неї долучилися навчальні заклади сусідніх громад. Учні спільно з педагогами, виготовляли годівнички власноруч із доступних матеріалів та закріплювали їх на деревах біля навчальних закладів та власних осель.

Маленькі ліцеїсти Берегометського ліцею №1 розвісили годівнички у саду,

біля адміністрації Парку і наповнили їх зерном та насінням. Вже наступного дня до «їдалень» активно злітали птахи, щоб поласувати гостинцями. Це свідчить про ефективність організованої допомоги та підтверджує високу роль заходів з підгодівлі пернатих у підтримці їх популяції у зимовий період.

Крім того, в межах цієї акції відбулася виставка дитячих малюнків «Життя птахів взимку». У своїх роботах, юні художники зобразили зимуючих птахів, їхнє життя серед снігів, турботу людей про підгодівлю та гармонійну взаємодію людини з природою.

Акція демонструє ефективність комплексного підходу, що поєднує практичну допомогу зимуючим птахам та формування екологічної культури серед учнів. Залучення ж навчальних закладів сусідніх громад забезпечило широку охопленість території та створило умови для сталого виховного ефекту.

Такі ініціативи мають природоохоронне і освітнє значення, сприяючи збереженню біорізноманіття та вихованню майбутніх відповідальних громадян.

*Нач. відділу еколого-освітньої роботи
Зоя ПАВЛЮК-ПЯТУНІНА*

ВІД НАШОГО САДЖАНЦЯ ДО ВАШОГО САДУ

Перш ніж дерево дає тінь, а кущ прикрашає подвір'я, усе починається з малого – із саджанця. Саме у національному природному парку «Вижницький» формується ця перша стадія – у розсаднику декоративних рослин, де поєднуються турбота, досвід і розуміння природи.

Тут вирощують широкий асортимент рослин: від декоративних кущів і квітучих багаторічників до деревних порід, які можуть використовуватися як у ландшафтному озелененні, так і в природному середовищі. Усі вони підбираються з урахуванням місцевих кліматичних умов, що забезпечує їхню стійкість і здатність добре приживатися після висаджування.

Важливо, що діяльність розсадника не обмежується лише територією парку. Його продукція доступна для місцевих жителів, установ і організацій, які бажають створити затишок біля власного дому або впорядкувати громадський простір. Разом із придбаними саджанцями кожен покупець отримує практичні поради щодо їх правильного висаджування та подальшого догляду

Особливим попитом користуються такі види, як: туї західні – колоновидна, шаровидна та «Смарагд»; самшит; ялівці; лаванда; троянди та інші.

Окреме значення має використання рослин у природоохоронних цілях. Частина з них висаджується на ділянках, які потребують відновлення. Це сприяє укріпленню схилів і підтриманню природного балансу екосистем.

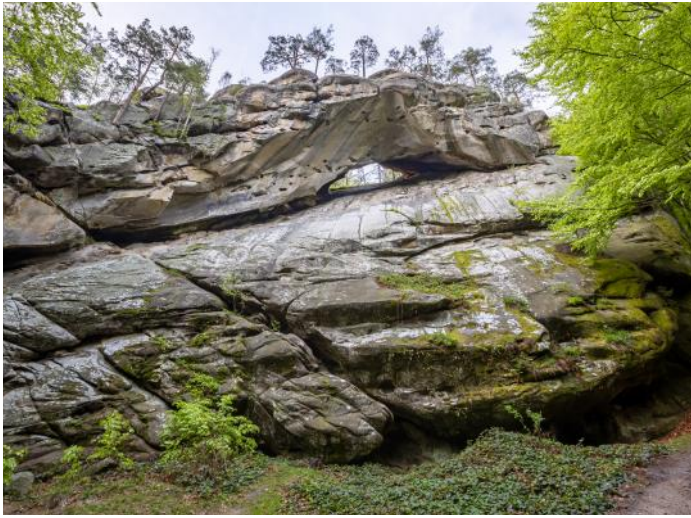

Розсадник декоративних рослин Парку – це приклад того, як невелика ділянка може мати великий вплив. Адже кожен вирощений тут саджанець – це не просто рослина, а частина майбутнього зеленого середовища.

Завітайте до розсадника національного природного парку «Вижницький» та оберіть саджанці, які стануть окрасою вашого зеленого простору. Обирайте якість, що зростає поруч із вами.

*Заст. нач. Науково-дослідного відділу
Людмила ГРАБ*

It's worth seeing

A captivating natural wonder, the Pierced Rock resembles a giant, 40-meter-tall archway, mirroring a 12-story building. Composed of sandstone layers – a sedimentary rock formed over 50 million years ago on the ancient Tethys Ocean floor — the rock face is susceptible to erosion. This very process sculpted a captivating hole resembling a falcon's eye.

At the foot of the cliff lies a small cave with three chambers and two entrances. Atop the rock, a natural reservoir hints at a possible past function as a ritual altar bowl, potentially linked to a pagan cult. The rock surface is

Falcon's Eye

adorned with numerous engravings reminiscent of the petroglyphs found on the Painted Stone. Additionally, an ancient marker points in the cardinal directions.

The summit of Falcon's Eye offers a breathtaking panorama of the Prekarpathian Upland and the Carpathian Mountains. During rainfall, cascading waterfalls grace both sides of the cliff.

The reverse side of the rock face presents a significant challenge, making it a

popular destination for climbers. A local legend entwines with this treacherous climb: "Two brothers, both climbers, vied for the affection of the same woman. One fateful night, the three ventured to the Pierced Rocks. As the woman prepared a meal, the brothers argued about who deserved her hand. A proposition arose: whoever scaled the rock face without safety measures would win her heart. Reaching the summit, one brother lost his footing and fell to his death. It is said that on nights shrouded in darkness, a rustling sound echoes from the rocks – the restless spirit of the fallen climber attempting to conquer the peak once more".